

ADVIES VAN DE HOGE GEZONDHEIDSRAAD BETREFFENDE HET VOORONTWERP
VAN HET FEDERAAL
RICHTPLAN (2003-2005) PRODUCTBELEID EN MILIEU.
HGR: 7701/2

Tijdens de vergadering van de bijzondere ad hoc werkgroep van het Bureau van 18 december 2002 heeft de Hoge Gezondheidsraad het volgende advies, dat schriftelijk werd goedgekeurd op 06 januari 2003 uitgebracht in verband met het voorontwerp van het federaal richtplan (2003 – 2005) Productbeleid en milieu:

De Hoge Gezondheidsraad is van oordeel dat het uitwerken en ontwikkelen van een productbeleid van essentieel belang is voor de volksgezondheid.

Het voorliggende voorontwerp "Productbeleid en Milieu" stelt als objectief de bescherming en verbetering van de kwaliteit van het leefmilieu. Het schetst hiertoe voorstellen, actieplannen, het structureel en politiek kader en de procedures om het plan uit te werken. Het is een veel omvattend en zeer uitgebreid actieplan. Het aantal voorgestelde acties is in rechtstreekse verhouding tot de veelheid van mogelijke problemen wanneer producten en diensten in een dergelijke optiek worden bekeken.

De opstellers van het document moeten gefeliciteerd worden voor de wijze waarop ze de gegevens hebben verzameld en in het voorgestelde globale actieplan hebben ondergebracht. Wat ze voorstellen moet het vertrekpunt worden van een groot aantal acties. Ze hebben een zeer goede compilatie van bestaande acties gemaakt en er een aantal nieuwe aan toe gevoegd. De beoordeling van een document met een zo grote diversiteit van deelaspecten (vb. politiek instrumentarium, cyclus van politieke besluitvorming, soorten producten en diensten, de wijze waarop de milieuvriendelijkheid van een product wordt bepaald enz.) kan alleen door personen uit diverse deeldisciplines worden uitgevoerd.

Hoewel wegens gebrek aan middelen en aan tijd het document niet ten gronde naar zijn inhoud kon worden bestudeerd, menen we toch enkele opmerkingen te kunnen maken die van nut kunnen zijn bij de verdere ontwikkeling.

1. de keuze en de identificatie van de producten die in aanmerking komen voor opname op de lijst voor productbeleid zijn vooral ingegeven door politieke en socio-economische " maatstaven" (blz. 123). Zou een wetenschappelijke gefundeerde studie van het milieu belastend/sparend karakter van het soort product niet vooraan moeten staan?

Wat met betrekking tot gezondheidsproblemen voor de mens die langs het milieu worden doorgegeven ? Welke plaats en criteria worden hiervoor gehanteerd ?

2. de mogelijkheid om een actie uit te voeren ligt niet bij een beslissing van België alleen en is sterk afhankelijk van soort product of diensten. Zo heeft men producten waarvoor het beleid op wereldvlak alleen kan worden behandeld (vb. koolstofdioxide) andere Europees (zure regen), nog andere zijn regionaal (waterkwaliteit). In dergelijke gevallen is een ondersteunende rol in de acties alleen mogelijk.

3. het document bevat geen procedure/protocol of wijze van handelen om producten te evalueren eenmaal ze op een landelijke lijst zijn geplaatst. Het betreft hier het vastleggen van normen waaraan producten en diensten dienen te beantwoorden om hen een milieuvriendelijk label op te leveren.

Structuren, personeel en budgetten zijn hiervoor noodzakelijk.

4. het begrip "gevaarlijke" stoffen hebben de auteurs nieuw gedefinieerd. Het is verschillend van de Europese context en de indruk ontstaat dat ze de begrippen substantie, preparaten en gevaarlijke stoffen niet van elkaar onderscheiden.

Belangrijker is nog dat ze de definitie gevaarlijke stof als een kwalitatief gegeven beschouwen en geen plaats laten voor het kwantitatief aspect. Vanuit kwantitatieve gegevens kunnen nochtans normen en richtlijnen worden opgesteld.

5. het verlies van biodiversiteit is niet het enige probleem die zich in het leefmilieu kan voordoen. Er grijpen ook o.a. transformaties, transporten, opstapeling van producten in het leefmilieu plaats .

6. in het document wordt maar zeer sporadisch verwezen naar een wetenschappelijk onderbouw en onderzoek.

7. de middelen noodzakelijk voor de uitvoering van de actie lijken enorm. Vooreerst moet gedacht aan de structuren die de landelijke en internationale acties kunnen begeleiden en ondersteuning verlenen. De taken en competenties van het daarbij horend wetenschappelijk personeel zijn zeer uiteenlopend. Hiervoor neemt men best voorzieningen op korte en lange termijn. In het bijzonder moet worden gestreefd naar het behoud van een wetenschappelijk adviesorgaan dat onafhankelijk is van de materie die het beoordeelt.

8. teneinde de invloed van een productbeleid op de volksgezondheid te evalueren is het nodig te beschikken over basisinformatie omtrent blootstelling, consumptie en gezondheidstoestand. Betrouwbare en actuele gegevens hierover ontbreken in België schromelijk.

9. het wetenschappelijk onderzoek naar de invloed van producten op de volksgezondheid is tot heden erg beperkt gebleven. Het ontbreekt in België aan toegepast wetenschappelijk onderzoek in dit domein door een tekort aan middelen en aan expertise.

10. volksgezondheid wordt bepaald door heel veel omgevingsfactoren vanuit het milieu, de arbeidsomgevingen de privé-sfeer, door samenlevingspatronen en leefwijzen. De interactie tussen al die factoren is voor de volksgezondheid belangrijker dan de invloed van elke factor apart. Dit vergt een multifactoriële aanpak waarbij in de praktijk één aspect (bv één product) niet los mag gekoppeld worden van de andere. Indien dit om structurele redenen door diverse organismen wordt behandeld dan is nauwe samenwerking en overleg nodig.

11. te weinig actiepunten zijn direct gericht op de relatie tussen producten en volksgezondheid; dit moet worden uitgebreid met in het bijzonder meer acties die de wetenschappelijke kennis omtrent de invloed van producten op de volksgezondheid kunnen vergroten.

Dit advies werd uitgebracht door een ad hoc werkgroep van de Hoge Gezondheidsraad bestaande uit:

G. De Backer (voorzitter)

A. Vercruyse

J. Willems,

B. Nemery

C. Bossuyt

D. Lison

M. Kirch - volders

C. Laurent

